

Pöllöyökkönen

Ugglefly
Xylomoia strix

Uhanalaisuusluokka (IUCN): arviointiin soveltumaton (NA) EU:n lajikoodi: 4044

Luontodirektiivin laji (liite II)
BOR tulokaslaji, vakiintumaton

Luonnehdinta

Pöllöyökkönen on pienehkö kellan- tai harmaanruskea yökös-laji, jonka etusiipien kärkiväli on 27–29 mm. Etusiiven sisempi ja ulompi poikkiviiru ovat selvästi erottuvat ja niiden väliin jäävä keskisarka on siiven takaosassa tummanruskea-musta. Tämä tumma, hieman neliömäinen laikku on hyvä lajituntomerkki. Takasiivet ovat yksivärisen harmaat. Vaikutelma tuo mieleen pöllön, johon myös lajin tieteellinen lajinimi viittaa.

Elinympäristö ja levinneisyys

Pöllöyökkönen kuvattiin tieteelle uutena vasta vuonna 1980 Latviasta vuonna 1977 löydetyn yksilön perusteella. Samalla selvisi, että Hangosta vuonna 1974 kerätty ja sittemmin postissa kadonnut yksilö kuului tähän lajiin. Muutoin pöllöyökkönen on tavattu Suomesta vuosina 1935, 1994, 1997 ja 2022, yhteensä kahdeksan yksilöä. Pääosa havainnoista on Hankoniemeltä, mutta kesällä 2022 löydettiin kaksi yksilöä Helsingistä ja yksi Inkoosta. Useimmat yksilöt on havaittu valopyydyksillä ja yksi syöttipyydyksellä. Lajia pidetään toistaiseksi Suomessa satunnaisesti esiintyvänä, vaikka pysyvä esiintyminenäkään ei ole mahdotonta. Latviassa ja Virossa pöllöyökkösen on todettu elävän erilaisissa metsäisissä ja varjoisissa kangaskortetta (*Equisetum hyemale*) kasvavissa ympäristöissä. Toukka elää kangaskortteen varsissa ja se talvehtii keskenkasvuisena. Virossa on löydetty aktiivisissa etsinnöissä kymmeniä esiintymiä sen jälkeen, kun lajin elintavat selvisivät.

Nykytila ja uhkatekijät

Pöllöyökkönen on hyvin harvinainen satunnainen laji, jonka kannan kehityksestä ei vähien löytöjen vuoksi voi tehdä mitään johtopäätöksiä. Pöllöyökkösen mahdollisia vakinaisia esiintymiä Suomessa on etsitty vastaavilta kangaskortetta kasvavilta metsäalueilta kuin missä lajia esiintyy Suomenlahden eteläpuolella, mutta toistaiseksi tuloksetta.

Hoitosuositukset

Lajilla ei tiedetä tällä hetkellä olevan Suomessa vakiintunutta kantaa. Laji ei vaadi hoitotoimia niin kauan kun esiintyminen Suomessa on satunnaista. Mahdollisten vakinaisten esiintymien etsintää Suomessa on syytä jatkaa.

Lähteet

- Haverinen, R., Nupponen, K. & Pototski, A. 2016. New data on the distribution and bionomics of *Xylomoia strix* Mikkola, 1980 in the Baltic countries (Lepidoptera, Noctuidae). Lepinfo 22: 1-7.
- Karvonen, J., 1996. *Xylomoia strix* jälleen Suomesta. Baptria 21: 51-52.
- Mikkola, K. 1980. Two new noctuid species from Northern Europe: *Polia sabmeana* n. sp. and *Xylomoia strix* n. sp. (Lepidoptera, Noctuidae: Hadeninae and Amphipyryinae). Notulae Entomologicae 60:217-222.
- Suomen Perhostutkijain Seura 2022. *Xylomoia strix*. [Viitattu 1.11.2022] <https://www.perhoset.fi/historia/apameini/xyl-strix.htm>

Kuva: Max Söderholm, Luomus, CC-BY-SA-4.0